

LAKIALOITE 88/2004 vp

Laki vaalilain 188 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Perustuslain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia. Käytännössä ei kuitenkaan voida välttää sitä, että kansalaisten mahdollisuudet nauttia yhteiskunnan palveluista vaihtelevat suuresti asuinpaikasta riippuen. Julkisen vallan tehtävänä on aktiivisilla toimilla minimoida tällaista eriarvoisuutta. Perustuslain 14 §:ssä säädetään kansalaisten äänestysmahdollisuuden tasavertaisesta turvaamisesta. Olosuhteet on luotava sellaisiksi, että kansalaiset ovat asuinpaikasta riippumatta mahdollisimman yhdenvertaisessa asemassa. Pelkästään kustannustekijöillä ei voida perustella sitä, että ennakkoäänestyspaikkojen lisääminen ei ole mahdollista.

Vaalilain muuttamisesta annetulla 1.5.2002 voimaan tulleella lailla päätöksenteko kotimaan yleisistä ennakkoäänestyspaikoista siirrettiin valtiolta kunnille. Kunnat päättävät siitä, kuinka monta yleistä ennakkoäänestyspaikkaa kussakin kunnassa on ja missä ne sijaitsevat.

Vaalilain 188 §:n 2 momentin mukaan muissa kuin kunnallisvaaleissa oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta äänioikeutetulta kunnan asukkaalta.

Eri vaalien osalta kunnat ovat tehneet päätöksiä ennakkoäänestyspaikoista ja ennakkoäänestyspaikkojen aukioloajoista. Ennakkotietojen

mukaan useissa kunnissa ennakkoäänestysmahdollisuudet tulevat heikkenemään. Ennakkoäänestyspaikkoja on vähennetty vuoden 1999 eduskuntavaaleihin verrattuna ja ennakkoäänestyspaikkojen aukioloaikoja on supistettu.

Kuntien tekemät ennakkoäänestysmahdollisuuksien supistamistoimenpiteet tulevat vaikeuttamaan ennakkoäänestyksestä tiedottamista, kun ennakkoäänestysajat poikkeavat monissa ennakkoäänestyspaikoissa yleisistä ajoista.

Vaalilain muuttamisella oli tarkoitus laajentaa kansalaisten ennakkoäänestysmahdollisuuksia, mutta kunnat, ilmeisesti kireään taloustilanteeseensa vedoten, ovat käyttäneet lain suomaa toimivaltaansa vaalilain hengen ja tarkoituksen vastaisesti. Valtion maksama kertakorvaus houkuttelee kuntia toteuttamaan valtiollisten vaalien ennakkoäänestyksen mahdollisimman edullisesti. Valtiollisten vaalien ennakkoäänestyksen tehostamiseksi olisikin kunnille maksettava korvaukset todellisten kustannusten mukaan, jolloin kunnille ei tulisi säästösyistä tarvetta toteuttaa ennakkoäänestystä alueellisesti ja ajallisesti huonosti äänestäjiä palvelevalla tavalla.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vaalilain 188 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 päivänä lokakuuta 1998 annetun vaalilain (714/1998) 188 §:n 2 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 247/2002, seuraavasti:

188 §

Kustannusten jako vaaliviranomaisten välillä

— — — — —
Kunta vastaa kunnan keskusvaalilautakun-
nan, vaalilautakuntien, vaalitoimikuntien, yleis-
ten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoi-
den ja kotiaänestyksen vaalitoimitsijoiden toi-
minnasta aiheutuneista sekä muista kuin 1 mo-

mentissa tarkoitetuista vaalien toimittamisesta
aiheutuneista kustannuksista. Muissa kuin kun-
nallisvaaleissa oikeusministeriö suorittaa kun-
nalle korvauksen vaalien toimittamisesta aiheu-
tuneiden todellisten kustannusten mukaan.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 ____ .

Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 2004

Lauri Oinonen /kesk